

HØRINGSNOTAT

Kalaallit Nunaanni sulinermi ajoqusernermut isumannaarineq pillugu inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu inatsisissatut siunnersuummut tunngasutut uteqqiineq, aamma tusarniaanermut akissutitut oqaaseqaatit

J.nr. 20205600938

UE
TKB

Aallarniut

Kalaallit Nunaanni sulinermi ajoqusernermut isumannaarineq pillugu inatsisip allanngortinnissaanut siunnersuummik Beskæftigelsesministeriet (Suliaissaqartitsinermit Ministereqarfik) suliaqarsimavoq. 2019-imi, 2020-mi aamma 2021-mi danskit sulinermi ajoqusernermut isumannaarineq pillugu inatsimmik allannguuteqartitsilluni inatsisinut pingasunut naammassineqartunut pingaarnertut allannguutitut assingusunik allannguutissanut siunnersuutit inatsisissatut siunnersuut imaqarpoq, siunertaraalu Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi ajoqusernut aamma qimataasunut inatsisigut inissisimaffiup assingusup pilersinnissaa, Kalaallit Nunaanni atuuttutut pissutsit tamakku ataqqisaralugit.

Aamma danskini sulinermi ajoqusernermut isumannaarineq pillugu inatsimmi allannguummut assingusumik tusarniaanerup nalaani allannguut ilanngunneqarpoq, tassani sulinermi ajoqusernermut isumannaarinermik suliarisassani suliaqarnermut inatsisitigut aalajangikkatut killissarisat Kalaallit Nunaanni atorunnaarsinneqarnissaat siunnersuutigineqarlutik. Tamatuma kingornatigut 2022-mi septembarimit sulinermi ajoqusernermut isumaqatigiissutaasumi aalajangiunneqartutut killissarisanut taakkununga assingusunik suliamik isumaginninnermut piffissamut killissarisat Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (Suliffeqarfimmi Inuussutissarsiorfimmi sillimmasiisarfiup) (AES-ip) aallaaviatigut malittarisassavai.

Inatsisissatut siunnersuut oqartussaasunut, kattuffinnut il.il. makkununga tusarniaassutitut nassiunneqarsimavoq:

Atorfillit Kattuffiat (AK), Naammagittaalliuuteqartarnermut Aqutsisoqarfik, Arbejdsmarkedets Erhvervssikringi, Arbejdsmarkedets Tillægspension (Suliffeqarfimmi Tapiliutitut Soraarnerussutisarfik), Suliffigissaaneq pillugu Siunnersuisoqatigiit, ASG (Ilinniagartuut Kattuffiat), Sulisitsisut, Namminersorlutik Oqartussat, IMAK (Ilinniartitsisut Kattuffiat), KNAPK (Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat), Avannaata Kommunia,

Kommune Kujalleq, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat (NPK), NUSUKA, Peqqissaasut Kattuffiat (PK), Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup Sinnisoqarfiat, SIK (Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiat), Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Forsikring & Pension (Suliffeqarfimmut aamma Inuttassarsiuisarnermut, Sillimmasiisarnermut & Soraarnerussutisarnermut Aqutsisoqarfik), Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqisutsimut Naalakkersuisoqarfik, Ineqarnermut Attaveqaasersuutinullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfik, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoqarfik, Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, aamma Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisoqarfik.

Imarisaanut tunngasunik oqaaseqaatilinnik makkunanit tusarniaanermut akissutit tiguneqarput: Arbejdsmarkedets Erhvervssikringi (AES-i), Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Eqqartuussiveqarnermut Aqutsisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviit, aamma SIK (Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiat).

Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaateqannginnerminnik makku nalunaaruteqarsimapput: Naammagittaalliuuteqartarnermut Aqutsisoqarfik, Sulisitsisut, IMAK (Ilinniartitsisut Kattuffiat), Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Forsikring & Pension, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Ineqarnermut Attaveqaasersuutinullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Naalakkersuisoqarfik, aamma Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, aamma Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisoqarfik.

Kalaallit Nunaanni sulinermit ajoqusernermut isumannaarinet pillugu inatsimmik allannguuteqarnissaq pillugu inatsisissatut siunnersuut piffissami 17. november-30. december 2023-mi nunatsinni tusarniaanermut nittartakkamut inissinneqarpoq. Kukkusummik ajuusaarnartumik patsiseqartumik inatsisissatut siunnersuut taamaalisukkut tusarniaaaffissatut pisinnaatitaasunut nassiunneqanngitsoorsimavoq, taamaattumillu inatsisissatut siunnersuut tusarniaassutaaqqippoq, kingullerpaatut piffissami 22. april-23. maj 2024-mi pisumi. Inatsisissatut siunnersuut 2024-mi upernaakkut tusarniaassutitut nassiunneqartoq 2023-mi ukiakkut nunatsinni tusarniaanermut nittartakkamiissimasumut siunnersuummut pingaarususutut assingusumik oqaasertaqaropq, qulaani pineqartutut ilanngussaq tassani ilaalluni, pineqarlutik inatsisitigut aalajangersakkatut killissarititat atorunnaarsinnissaat pillugit, aamma taarsiissutaasoq ataasiartumik taarsiissummut aningaasannngortinnissaata tungaanut ajoqusersimasut taarsiivigiuarneqarnissaannut toqqammavissamik eqqussineq pillugu.

Tusarniaasoqarfiusunit tusarniaanermut akissutitut tamarmiusunut taakkununga tusarniaanermut allakkiaq manna nassuiaammik imaqarpoq.

Oqaaseqaatit nalinginnaat

Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (AES-ip) nunatsinni sulinermi ajoqusernermut aaqqiissutip nutarsarneratut siunnersuut pingaarnertut isigaa. Tamatumani Kalaallit Nunaanni sulinermi ajoqusernermut sillimmasiisarfittut ingerlatseqatigiiffiup suliaqarnermik sulinermi ajoqusernermi isumaginnittarfiup akuersissumminik arsaagaaffiatut pisoqarfimmi sulinermi ajoqusernermi isumaginnittarnermik pigisanik aqutsinissamut pisussaaffigisap AES-imit Garantifonden for Skadesforsikringimut nuunneqarnissaa pillugu siunnersuut minnerunngitsumik pineqarpoq. Tamaat isigalugu danskini sulinermi ajoqusernermi isumaginnittarnermut inatsimmi allannguutitut assingusoq SIK-p inatsisissatut siunnersuut akuersaarpa.

Suliassaqartitsinermit ministereqarfiup oqaaseqaatai
Suliassaqartitsinermit ministereqarfik oqaaseqaatissaqanngilaq.

Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit

Inatsisitigut aalajangersakkatut killissarisanik atorunnaartitsinerit

Suliamik isumaginninnermi piffissamut anguniakkanik paatsuugassaanngitsunik imaqartunik inatsisitigut aalajangersakkatut killissarisanik taarsiineq suliaqarfinni ataasiakkaani taakkunani tulluarnepaamik suliamik isumagisaqarnissamik aqqiussuussinermit eqaannerusumik AES-imut periarfissiissasoq Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (AES-ip) oqaatigaa.

Toqusoqarnermi ikaarsaariarfimmi aningaasat, pilersuisumik annaasaqarnermut taarsiissutit, aamma qimatanut ajunngitsorsiassat pillugit aalajangiussinermit killissarisanut tunngasoq § 15, imm. 2-p attatiinnaqqunera SIK-p nalunaarsimavaa.

Suliassaqartitsinermit ministereqarfiup oqaaseqaatai

Suliamik isumaginninnermi piffissamik annikillisaanissaq siunertaralugu Kalaallit Nunaanni sulinermi ajoqusernermi isumaginnittarneq pillugu inatsimmi sulianut aamma aalajangiisarnernut ilutsit assigiinngitsut taakku akornanni annertungaatsiartutut nikinganerit sianigalugit suliamik isumaginninnermik aqqiussuussinissamut naleqqiullugu AES-imut annertunermik eqaassuseqarnermik tunisinissaq inatsimmi § 15-imik atorunnaartitsinissaq pillugu siunnersuut siunertaqarpoq. Danskini sulinermi ajoqusernermi isumaginnittarnermut inatsimmi allannguutit assigalugit Kalaallit Nunaanni inatsisitigut aalajangikkatut killissarisanik atorunnaarsitsinissaq tassaavoq aqutsinermi inatsisitigut tunngavigisat aamma malittarisassiat Kalaallit Nunaanni atuuttutut naapertorlugit AES-ip siulersuisuisa sulinermi ajoqusernermi suliaqarfimmi suliaqartitsinermut suussusiinut ataasiakkanut taakkununga sulianik isumaginninnermut piffissanut anguniagassanik paatsuugassaanngitsunik inissiinarnerat Suliassaqartitsinermit ministereqarfiup oqaatigaa. Toqusoqarnerani ikaarsaariarnermut aningaasat, aamma pilersuisumik annaasaqarnermut taarsiissutit, aamma qimatanut ajunngitsorsiassat pillugit suliarisanut naleqqiullugu tamanna aamma atuuttuovoq.

Taamaattumik inatsimmi § 15, imm. 2-mi aalajangersakkamik immikkut ittuutitamik attassiinnarnissap pisariaqartinneqarnissaa pisariaqanngitsoq Suliassaqartitsinermit ministereqarfiup nalilersuutigaa. Inatsisissatut siunnersuummik allannguutinik AES-imit aamma SIK-mit oqaaseqaatit nassataqartitsisimangillat.

Aningaasanngartitsinermit atuuffik:

Ukiut tamaasa oktobarimi aningaasanngartitsinermit atuuffiit iluarsisarnissaat, taamaattumillu aningaasanngartitsinermit atuuffinnik nutaanik taakkuninnga suliaqarnissamut piffissap sivikitsuunissaa inatsisissatut siunnersuutip nassatarissagai Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (AES-ip) oqaatigaa, ukiuni ataasiakkaani tamani septembarip naanerani tunngavigisassat tamarmik aatsaat atugarilersinnaanissaat naatsorsuutigineqarsinnaammata, aammalu ukiuni ataasiakkaani tamani oktobarip naanerani tamanut saqqummiussinermit killissarisaaq immat. Inatsit malillugu aningaasanngartitsinermit atuuffiit iluarsisarneri Namminersorlutik Oqartussallu isumaqatiginninniutaasassapput, aningaasanngartitsinernullu atuuffiit nalunaarutitut atugaalersinneqassappata atuuffinnik naatsorsuinissamut aamma innersuussinissamut piffissamut tunngatillugu AES-imut periarfissaqarfiussanngilaq.

Danmarkimi aningaasanngartitsinermit atuuttuusut pisarneratuulli ukiumoortumik suliaassaqtitsinermit ministerimut Kalaallit Nunaanni aningaasanngartitsinermit atuuffinnik nutaanik taakkuninnga AES-ip siulersuisuisa innersuussisarnissaat takuneqarsinnaanngitsoq AES-ip oqaatigaa.

Kalaallit Nunaanni aningaasani iluanaarutinit malittarisassiat danskini ittuusunit allaaneruneri Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup oqaatigaa. Nunatsinni isertitanit akileraarutini oqariaatsit ”tunngavittut aamma ilagiinnut akileraarutit” atorneqanngillat. Aammattaq aningaasani iluanaarutaasinnaasunik akileraarusiisarnermut naleqqiullugu Kalaallit Nunaanni aktiaatinit iluanaarutinit akileraarusuisoqartanngitsoq Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup oqaatigaa. Taamaattumik assigiinnigissummik tassannga sianiginninngitsumik inatsisissatut allaqqaakkap ilusilersorneratigut aningaasani iluanaarutaasinnaasunik tiguisussap akileraarutinit nammatasaanik naliliivallaartoqarnissaanut aarleqquteqartoqarpoq.

Suliassaqartitsinermit ministereqarfiup oqaaseqaatai

Aningaasanngartitsinermit atuuffinnik aalajangiinissamut tunngavigisaaq inatsimmut tunngavigisami takuneqarsinnaavoq, ukiumoortumullu aalajangerneqartutut atuuffiit siunissami ilitersuutitut atuutinneqassasut inatsisissatut siunnersuummi oqaasertanit malitsigisaavoq. Tamatuma nassataraa Namminersorlutik Oqartussallu ukiumoortumut aalajangerneqartutut atuuffiit isumaqatiginninniutiginnissaasa pisariaqarunnaarnerat, imaluunniit ukiuni ataasiakkaani tamani atuuffissat tusarniaassutaanissaasa pisariaqarunnaarnerat.

Nalunaarummi itisilerneqartunik inatsisissatut siunnersuummi tunngavigisassatut nutaatut siunnersuutigisat malillugit ukiumoortumik aningaasanngartitsinermit atuuffigisat naatsorsorneqartarnissaat, aammalu AES-ip siulersuisuinit

inassutigisamik tunngaveqartumik ukiumoortumik aningaasannortitsineranut
atuuffiit pillugit siunissamut ukiumoortumik ilitersuummi
aalajangerneqartarnissaat pillugit nalunaarutip inissisimaffigisaani tamatigoortut
aalajangiisoqarumaarpoq. Tamatuma assigaa Danmarkimi sulinerimi ajoqusernermi
isumaginnittarneq pillugu inatsimmi ingerlatseriaaseq. Suliassaqartitsineranut
ministerimut atuuffissanik AES ukiumoortumik naatsorsuisartussaana, aamma
innersuussisartussaana nalunaarummi takuneqarsinnaassaaq, ilaalluni
suliassaqartitsineranut ministerip atuuffigisanik tamanut
saqqummiussisuussaasarnissaa.

AES-imit oqaaseqaatit inatsisissatut siunnersuummik allannguuteqarnermik
nassataqartitsisimangillat.

Kalaallit Nunaanni oqaariaatsit ”tunngavittut aamma ilageeqarnermut akileraarutit”
atorneqannginneri pillugit Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmik
oqaloqateqarnermi tunngaveqarluni inatsisissamut siunnersuummut oqaaseqaatit
Suliassaqartitsineranut ministereqarfiup iluarsisimavai, taamaalillutik
aningaasannortitsineranut naleqqiullugit akileraarusiineranut ilutsit eqqortut,
”kommunimut akileraarutit”, ”nunagisamut akileraarutit”, aamma
”ataatsimoorussatut kommunimi akileraarutit” atorneqalerlutik. Kalaallit Nunaanni
aktianit iluanaarutit tamatigoortut akileraaruserneqartannginneri pillugit
Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataanut naleqqiullugu
aningaasannortitsineranut malittarisassiat nutaat siunnersuutigisat
ilusilersugaanerini danskini sulinerimi ajoqusernermi isumaginnittarnermut
inatsisaasumi atuuffinnut assingusunut taakkununga sapinngisamik
annertunerpaamik naliigiissitsiniarnissamik anguniagaqartoqartoq
Suliassaqartitsineranut ministereqarfiup ilisimatitsissutigisinnaavaa, taakkunani
ilaalluni ukiunut 30-nut realkreditobligationini ernianut assingusumik
aningaasaatini iluanaarutaasinnaasumik akileraarusiisarnissaaq. Tassunga atatillugu
aningaasaatit aningaasartaannik ilimanaatilittut ajoqusersimasut qanoq
ernialersuisarnissaat ilanngunneqanngilaq, tassanissaarlu ernialersueriaatsinut
assigiinngitsunut atuuttunut akileraarusiisarnermi malittarisassiat sorliit
immikkoortinneqanngillat. Aningaasaatinit iluanaarutaasinnaasup nalingata qanoq
akileraarusernissaanut (nunatsinni akileraartitsineranut akigitanik atuilluni)
taamatut ittumik tamatigoortumik malittarisassiamik ilanngussaqaarnermi
tulluernerpaatut iluarsiissummik nassaarinnittoqartoq Suliassaqartitsineranut
ministereqarfiup nalilersuutigaa. Taamaattumik suliassaqarfimmi tassani
inatsisissatut siunnersuummi allannguuteqartoqassanngitsoq Suliassaqartitsineranut
ministereqarfik isumaqarpoq.

Pisoqarfinni aalajangersimasuni aalajangiussaqaarnermi tassani taarsiissuteqartuarneq, aamma aningaasanik taarsiissuteqarneq

Aningaasannortitsineranut atuuffinnik nutaanik eqqussineq sulisinnaassutsimik
annaasaqarneq inaarutaasutut 50 pct.-ip ataanut aalajangerneqaraangat
aalajangiussaqaarnermi tassani taarsiissuteqartuarnermik aamma aningaasanik
taarsiissuteqarnermik akuersissuteqarsinnaanermut ataqatigiissillugu

isigineqassasoq Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (AES-ip) oqaatigaa. Taamaattumik taamaalisukkut danskini inatsisaasuni atuuttunut assingitillugu aningaasannortitsinermut atuuffinnik nutaanik atuutsitsilernerminunatsinni inatsisaasumi periarfissap eqqunneqartariaqarnera AES-ip oqaatigaa.

Suliassaqartitsinermut ministereqarfiup oqaaseqaatai

AES-ip isummersuutigisai Suliassaqartitsinermut ministereqarfiup isumaqatigai, taamaattumillu ajoqusersimasut piffissami taarsiissuteqarfiguarnissaat, tassalu taarsiissutip ataasiartumik taarsiissutinngorlugu aningaasannortinneqarnissaata tungaanut toqqammavissat aalajangersakkat ilanngunneqarput. Toqqammavigisap taassuma allannguut, 2007-imi danskini sulinermin ajoqusernermi isumaginnittarnermut inatsimmi piviusunnortinneqartoq assigaa. Aalajangersakkat taakku aningaasannortitsinermut atuuffinnik nutaanik atuutsitsilernermut ataqatigiissillugit isigineqassapput, taamaattumillu piffissamit tassannga ilanngussat taakku marluk atuutsitaallissapput. Inatsisissatut siunnersuutip atulerriffissatut aalajangersagaq tassunga naleqqiullugu nutarsarneqarpoq, taamaalillutik qulaani pineqartutut malittarisassiat ulloq 1. januar 2026-mit atuutilissallutik, aammalu ullormit tassannga nalunaarutigineqartunut ajutoornernut atugaalersunut, aammalu inuussutissarsiutini nappaataasunut nalunaarutigineqartunut atugaalissallutik.

Aningaasat aningaasartaannik akileraarusiinerit

§ 21, imm. 7 malillugu nunatsinni akileraartitsinermut malittarisassianit taakkunanit akileraaruteqarnek ajortunut Kalaallit Nunaanni utoqqalinermin soraarnerussutisiaqarlutik ukiulinni ukiut marluk iluiniittuni, imaluunniit soraarnerussutisiaqalertussatut tassannga ukioqartunngorsimasunut maannakkut aningaasat aningaasartaat pillugit erseqqinnerusumik qulaajaasoqassasoq Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (AES-ip) oqaatigaa.

Suliassaqartitsinermut ministereqarfiup oqaaseqaatai

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfimmik Suliassaqartitsinermut ministereqarfik oqaloqateqarsimavoq, oqaloqateqarnerlu taanna tunngavigalugu inatsisip oqaasertaani inatsisilioriaatsimi iluarsineq eqqaassanngikkaanni inatsimmi annertunermik allannguuteqarnissap pisariaqartinnginnera naliliissutaavoq.

Atuutsilerfia, aamma aalajangersakkat ikaarsaariarfiusut

Danmarkimi sulinermin ajutoornermik suliassaqarfimmi aningaasannortitsinermut atuuffiusuni allannguutini kingullerni pisoqarneratut ikaarsaariarnermut aalajangersakkanik taakkuninnga (ukiuni qulini atuutsitaqaleriartorneq) peqanngitsoq Arbejdsmarkedets Erhvervssikringip (AES-ip) oqaatigaa.

Piffissaq taanna sioqqullugu sulinermin ajutoornerup pisimanera, imaluunniit inuussutissarsiummi nappaateqarnerup nalunaarutiginnera apeqquaatinnagu ullormit 1. januar 2025-imit (2026-mit), ullorlu taanna ilanngullugu, nakorsamit

misissuinerlut il.il. atatillugit pisariaqartitatut malittarinnittumut angalanermut akiliuteqarnerit, aamma sulinermit iluanaarutissanik annaasat pillugit siunnersuutip atuutilernissaa takorusullugu SIK-p nalunaarutigisimavaa.

Suliassaqartitsinerlut ministereqarfiup oqaaseqaatai

Aningaasannortitsinerlut atuuffinnut nutaanut taakkununga atuutsitsilernissamut aaqqiissut pillugu AES-imit oqaaseqaammut naleqqiullugu pisariillisaaneq sianigalugu ukiuni qulini atuutsitaqaleriartornermik eqqussisoqanngitsoq Suliassaqartitsinerlut ministereqarfiup oqaatigaa.

Nakorsamit misissortinnernut angalanermut il.il. akiliuteqarnissat pillugit aalajangersakkap allannortinnissaa pillugu SIK-p kissaatigisaanut tunngatillugu inatsisissatut siunnersuut malillugu allannguut inatsisip atuutilerfianit ulloq 1. januar 2026-mit atuuttussanngussasoq siunnersuutigineqartoq Suliassaqartitsinerlut ministereqarfiup oqaatigaa, taamaalillunilu piffissamit tassannga aningaasartuutit taakkuninnga akiliuteqarnermi atorineqartussaassaaq, tassani apeqquataassanani piffissap taassuma siuliani sulinermit ajoqusernerup, imaluunniit inuussutissarsiummi nappaateqarnerup pisimanera, imaluunniit nalunaarutigisimanera. Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini aamma takuneqarsinnaasutut periusaasartumik atuuttumik erseqqissaaneq pineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummik allannguuteqarnermik AES-imit aamma SIK-mit oqaaseqaatit nassataqartitsisimangillat.

Sammineqartut sinneri

Nioqutigisanut akisussaaffeqarnermi nioqutissiortunut il.il. tunngatillugu akileeqqusisarnermut piunasaqaateqarnissamut sillimmasiisartutut ingerlatseqatigiiffinnut aamma AES-imit periarfissamik eqqussaqaarnissaq pillugu siunnersuummut naleqqiullugu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) siunnersuuteqarpoq, ajornanngippat akileeqqusisarnermut piunasaqaammik malittarinninnissamut sillimmasiisarnermik ingerlatsivittulli AES-ip periarfissaqartariarnera ilanngullugu, taamaalilluni tamakkuninnga nalilersuinermit ingerlatseriaatsimi aningaasaqarnermut isumaliutinik AES ilaatigut ilanngussaqaarsinnaassamat. Nioqutigisanut akisussaaffinnut atatillugu akileeqqusinnissamut periarfissaq suliamik isumaginninnermut piviusumut atatillugu AES-imit annertunermit isumalluutinik atuinermit nassataqassaaq, kiisalu akileeqqusinermit piunasaqaataasoq piviusunngortinneqassappat eqqartuussivinni ingerlatsinerlut tunngasuusinnaasunik.

Kalaallit Nunaanni napparsimanermit ullormusianut tunngatillugu inatsisitigut inissisimaffimmik kingullermik tassannga inatsisissatut siunnersuutip sianiginnittuunnginnera Eqqartuussiveqarnermut Aqutsisoqarfiup aamma Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviit nalunaarsimavaat, tamatumani oqariaaseq ”suliffeerunnermit ikiorsiissutit” nunatsinni inatsisaasunit atorunnaarsimammat.

Tamatuma saniatigut inatsilioriaatsimut ilusilinnik inatsisissatut siunnersuummut AES arlalinnik oqaaseqaateqarsimavoq.

Suliassaqartitsinerlut ministereqarfiup oqaaseqaatai

Nioqqutinik akisussaaffeqarfimmi akileeqqusissutit pillugit AES-ip oqaaseqaataanut tunngatillugu aalajangersagaq siunnersuutigisaq sillimmasiisarnermik ingerlatseqatigiiffiit aamma AES-ip akileeqqusissummik piomasaaqateqarsinnaanissaannut periarfissamik ammaasuunera Suliassaqartitsinermut ministereqarfiup ilisimatitsissutigisinnaavaa, imatullu oqaasertaqanngilaq taakku tamatumunnga pisussaaffeqartuussasut. Taamaattumik akileeqqusinermik piomasaaqateqarnissamik nalilersuinermi ingerlatseriaatsimi aningaasaqarnermi sillimmasiisarnermik ingerlatseqatigiiffiup imaluunniit AES-ip sianiginnissinnaanissaat ilaatinneqarsinnaasoq Suliassaqartitsinermut ministereqarfik nalilersuivoq. Taamaattorli sianiginninneq taanna sulinermi ajoqusernermi isumaginninnissamut inatsit malillugu inatsisit malillugit illua'tungerisanit allanit akilerneqartussanik aningaasartuutinik sulisitsisup akiligassinneqassannginneranut naleqqersuunneqassaaq.

Eqqartuussiveqarnermut Aqutsisoqarfiup aamma Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiviit tungaannit oqaaseqaatigisat tunngavigalugit "suliffeerunnermut ikiorsiissutit" "suliffissarsiornermi ikiorsiissutit"-nut Suliassaqartitsinermut ministereqarfiup allanngortippaa, kingulliup siulleq taarsersimammagu. Allannguut ajoqusersimasup nappaateqarnermi ullormusiaqarnissaanut, imaluunniit taakku annertussusaannut tigussaasunik sunniateqanngilaq.

AES-imit inatsisilioriaatsimut tunngasutut oqaaseqaatai tunngavigalugit inatsisissatut siunnersuummi iluarsiiissutit annikinnerit Suliassaqartitsinermut ministereqarfiup suliarisimavai, ilanngullugit inatsisilioriaatsimut, aammalu kingunerisanut tunngasutut nutarsaanerit. Kiisalu Kalaallit Nunaanni inatsisit allanngortitaaneritik tunngaveqartunik tigussaasunik pingaaruteqanngitsunik kingunerisanut allannguutit suliarineqarput.